

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 «Соціальні та поведінкові науки»</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	Міжнародна економіка, Економіка бізнес-підприємства, Економічна кібернетика, Управління персоналом та економіка праці
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна), дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>150/120 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен</i>
Розклад занять	<i>Весняний семестр</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: <i>д.е.н., професор, Герасимчук Василь Гнатович, gerasymchuk.vh@gmail.com</i> Практичні / Семінарські: <i>к.е.н., ст. викладач Редько К.Ю. katrekko@gmail.com</i>
Розміщення курсу	Посилання на дистанційний ресурс (Google classroom, Zoom)

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Робоча програма кредитного модуля «Міжнародна економіка» складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Міжнародна економіка». Кредитний модуль "Міжнародна економіка" є нормативною загальноекономічною дисципліною. Його вивчення закладає основу для подальшого вивчення комплексу фахових дисциплін міжнародного спрямування.

Метою кредитного модулю є формування у студентів здатностей: системних знань щодо умов, форм, механізмів функціонування міжнародної економіки, методів та інструментів регулювання міжнародної економічної діяльності; аналізу та оцінки процесів міжнародної торгівлі, руху капіталу, міжнародного науково-технічного співробітництва, валютно-фінансових відносин, міжнародної інтеграції; обґрунтування рекомендації щодо регулювання міжнародної економічної діяльності країн.

Основні завдання кредитного модуля. Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання: призначення та основних характеристик елементів міжнародної економіки; теоретичних аспектів та закономірностей здійснення міжнародної торгівлі, руху факторів виробництва, міжнародного науково-технічного співробітництва, валютно-фінансового механізму, міжнародної економічної інтеграції; основних положень економічного механізму діяльності підприємств різної державної приналежності в сфері міжнародного обміну товарами; методів аналізу міжнародної економічної діяльності підприємства та країни в цілому;

уміння: застосовувати знання на практиці для успішного управління підрозділом, підприємством, об'єднанням підприємств; володіти методами розрахунку основних показників міжнародної економічної діяльності підприємства та національної економіки; обґрунтовувати доцільність та економічну ефективність міжнародної торгівлі, методів її регулювання; здійснювати економічну оцінку та прогнозування руху факторів виробництва; розраховувати ціну ліцензії при трансфері технологій; оцінювати вплив коливань валютних курсів на показники міжнародної торгівлі.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Передумовою вивчення кредитного модулю є дисципліни фундаментального циклу „Економічна теорія”, „Економіка підприємства”, в т. ч. кредитні модулі "Політекономія", "Мікроекономіка", "Макроекономіка".

3. Зміст навчальної дисципліни Структура кредитного модуля ДЛЯ ГРУП УМ

Назва розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		Лекції	Практичні	Лабораторні	СРС
Тема 1. Міжнародна торгівля	16	12	16	-	5
Тема 2. Міжнародний рух факторів виробництва	14	8	6	-	5
МКР з тем 1 – 2 (частина 1)	2	-	1	-	1
Тема 3. Міжнародне науково-технічне співробітництво	16	6	3	-	5
Тема 4. Світова валютно-фінансова система	14	6	6	-	5
Тема 5. Міжнародна економічна інтеграція	16	4	3	-	4
МКР з тем 3 – 5 (частина 2)	2	-	1	-	1
Реферат	10	-	-	-	10
Підготовка до екзамену	30	-	-	-	30
Всього	120	36	18	-	66

ДЛЯ ГРУП УС, УЕ, УП

Назва розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		Лекції	Практичні	Лабораторні	СРС
Тема 1. Міжнародна торгівля	37	12	16	-	9
Тема 2. Міжнародний рух факторів виробництва	20	8	6	-	9
МКР з тем 1 – 2 (частина 1)	2	-	1	-	1
Тема 3. Міжнародне науково-технічне співробітництво	15	6	3	-	6
Тема 4. Світова валютно-фінансова система	17	6	6	-	6
Тема 5. Міжнародна економічна інтеграція	12	4	3	-	6
МКР з тем 3 – 5 (частина 2)	2	-	1	-	1
Реферат	10	-	-	-	10
Підготовка до екзамену	30	-	-	-	30
Всього	150	36	36	-	78

4. Навчальні матеріали та ресурси РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

- Герасимчук В.Г., Войтко С.В. Міжнародна економіка: Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 310 с.
- Міжнародна економіка: Підручник / А.П. Румянцев, Г.Н. Клишко, В.В. Рокоча та ін.; За ред. А.П. Румянцева. 2–ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2005. – 449 с.
- Міжнародна економіка: Метод. вказівки до виконання курсової роботи для студ. напрямів підготов. 0501 "Економіка і підприємництво" та 0502 "Менеджмент" / Уклад.: В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко, Б. С. Серебренніков. – К.: НТУУ "КПІ", 2006. – 24 с.

Допоміжна:

1. Киреев А. П. Международная экономика. В 2-х ч. Ч.1.: Международная микроэкономика: движение товаров и факторов производства. Учебное пособие для вузов. – М.: Междунар. отношения, 2000. – 416 с.
2. Киреев А.П. Международная экономика: В 2-х ч. Ч.2.: Международная макроэкономика: открытая макроэкономика и макроэкономическое программирование. Учеб. пособие. М.: Междунар. отношения, 2002. - 488 с.
3. Krugman P., Obstfeld M., Melitz M. International Economics: Theory and Policy. 9th ed, 2012. – 705 p.
4. Reinert K. An Introduction to International Economics: New Perspectives on the World Economy. Cambridge University Press, 2011. – 474 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ebooks.cambridge.org/ebook.jsf?bid=CBO9781139026192>
5. Dunn R., Mutti J. International Economics. 6th ed., 2004. – 518 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://listinet.com/bibliografia-comuna/Cdu339-4A9B.pdf>.
6. Bjornskov C. Basics of International Economics: Compendium, 2005. – 94 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.mdp.ac.id/ebook/Karya%20Umum/Karya%20Umum-Basics%20of%20International%20Economics.pdf>.
7. Versteeg R. International economics. University of London, 2015. - 250 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.londoninternational.ac.uk/sites/default/files/programme_resources/lse/lse_pdf/subject_guides/ec3016_ch1-3.pdf.
8. Міжнародна економіка: Підручник / За ред. А.О. Задой, В.М. Тарасевича. – К.: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
9. Філіпенко А. С., Будкін В. С., Рогач О. І., Заблоцька Р. О., Копистира А. М. Світова економіка: Підручник для студ. екон. спец. ВНЗ / С.В. Головки (голов.ред.). — К.: Либідь, 2007. — 638 с.
10. Савельєв Є. В. Міжнародна економіка: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 622 с.
11. Шевчук В. О. Міжнародна економіка: Теорія і практика: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 663 с.
12. Козик В.В., Панкова Л.А., Григор'єв О.Ю., Босак А.О. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: Практикум. 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вікар, 2006. – 589 с.
13. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. Міжнародна економіка: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, видавництво "АртЕк", 2002. – 436 с.
14. Козак Ю.Г., Ковалевський В.В., Ржепішевський К.І. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: Навчальний посібник. – Київ: "Центр навчальної літератури", 2004.- 676 с.
15. Циганкова Т.М., Петрашко Л.П., Кальченко Т.В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 488 с.
16. Бураковський І. Теорія міжнародної торгівлі. – К.: Основи. – 1996. – 241 с.
17. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: навчальний посібник: у 2 кн. – К.: Таксон, 2000; 2003.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.europa.eu> — сайт Європейського Союзу.
2. <http://www.rada.gov.ua> — сервер Верховної Ради: база даних по законодавству України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> — сервер Кабінету міністрів України.
4. <http://me.kmu.gov.ua> — Міністерство економіки України.
5. <http://www.minfin.gov.ua> — портал Міністерства фінансів України.
6. <http://www.nbuv.gov.ua> — національна бібліотека ім. Вернадського.
7. <http://gallery.economicus.ru> — роботи відомих економістів (витяги з першоджерел).
8. <http://www.world-bank.org> — Світовий банк.
9. <http://www.ita.doc.gov> — Департамент торгівлі США.
10. <http://www.ilo.org> — Міжнародна організація праці.
11. <http://www.wto.org> — Світова організація торгівлі.
12. <http://www.unicc.org/unctad> — Конференція ООН з торгівлі та розвитку.
13. <http://www.iccwbo.org> — Міжнародна торгова палата.
14. <http://www.europa.eu> — Європейський Союз.
15. <http://www.oecd.org> — Організація економічного співробітництва та розвитку.
16. <http://www.imf.org> — Міжнародний валютний фонд.
17. <http://www.iie.com> — Інститут міжнародної економіки. Вашингтон.
18. <http://www.european-patent-office.org> — European Patent Office.
19. <http://www.aseansec.org> — ASEAN.
20. <http://www.nafta.org> — NAFTA.
21. <http://europa.eu.int/en/comm/eurostat/serven/par6/6som.html> — Statistical Office of The European Communities (EUROSTAT).

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Вивчення кредитного модуля проводиться згідно існуючої методики організації навчального процесу у вищих навчальних закладах з використанням практичних занять, а також самостійної роботи студентів. Студентам рекомендується більше уваги приділяти самостійному виконанню завдань, здійсненню аналітичних оглядів періодичної літератури.

Проведення лекцій забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. У ході практичних занять здійснюється закріплення теоретичного матеріалу та набуття практичних вмінь у

процесі розв'язування індивідуальних та диференційованих задач, проблемних ситуацій, проведення партнерських дискусій, ділових ігор, презентацій, навчальних проєктів, які моделюють майбутню професійну діяльність фахівців в умовах ринку. Студенти розглядають ситуації, наближені до реальних умов виробничої діяльності.

ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Закономірності розвитку, структура міжнародної економіки Світовий ринок і міжнародний рух товарів. Світове господарство та міжнародний рух факторів виробництва. Міжнародна економіка та її структура. Основна література: 2, 3, 6. Додаткова література: 4, 6, 8, 10 Завдання на СРС: Відкритість та стабільне зростання міжнародної економіки. Аналіз класифікації країн світу за різними організаціями. НІК та їх місце в міжнародній економіці. Міждержавні та наддержавні організації.</p>
2	<p>Класичні теорії міжнародної торгівлі Меркантилістська теорія. Теорія абсолютних переваг. Теорія порівняльних переваг. Теорія співвідношення факторів виробництва. Двофакторна модель Хекшера-Оліна. Парадокс В. Леонтьєва як неокласична теорія міжнародної торгівлі. Основна література: 1, 2, 3, 6 Додаткова література: 5, 8, 11 Завдання на СРС: Закон інтернаціональної вартості Дж. С. Мілля.</p>
3	<p>Альтернативні теорії міжнародної торгівлі Теорія специфічних факторів виробництва. Вплив міжнародної торгівлі на доходи. Теорема Столпера-Самуельсона. Теорема Рибчинського. Ефект масштабу та недосконала конкуренція. Модель міжнародної торгівлі на основі розбіжностей у смаках та уподобаннях. Основна література: 1, 2, 3, 6 Додаткова література: 5, 8, 11 Завдання на СРС: Теорія розміру країни. Теорія конкурентних переваг М. Портера.</p>
4	<p>Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі Свобода торгівлі та протекціонізм. Митний тариф, тарифна ескалація. Особливості тарифної політики. Основна література: 2, 3 Додаткова література: 4, 5, 10, 13 Завдання на СРС: Офшорний бізнес в міжнародній економіці.</p>
5	<p>Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі Квотування та ліцензування. Фінансові методи торговельної політики. Некономічні методи впливу на міжнародну торгівлю. Основна література: 1, 2, 3 Додаткова література: 4, 5, 10, 13 Завдання на СРС: Політика “вузької зони переміщення” та її вплив на молоді галузі. Політика автаркії. Ембарго. Значення концепції Ф. Ліста про становлення “молодої галузі” для обґрунтування політики протекціонізму в країнах, що трансформуються.</p>
6	<p>Міжнародна торгівля послугами Теорія торгівлі послугами. Міжнародні транспортні операції. Міжнародні ділові поїздки. Регулювання міжнародної торгівлі послугами. Основна література: 3, 5 Додаткова література: 4, 5, 6, 9, 13 Завдання на СРС: Електронна комерція в умовах глобалізації. Базові умови поставки (INCOTERMS). Класифікація міжнародних економічних операцій.</p>
7	<p>Міжнародний рух капіталу Теорії руху факторів виробництва. Прямі іноземні інвестиції та економічний ефект від їх впровадження. Форми міжнародного руху капіталу. Основна література: 2, 3, 6 Додаткова література: 4, 7, 8, 9, 12 Завдання на СРС: Прямі іноземні інвестиції та їх значення для країн з транзитивною економікою. Міжнародні центри з розв'язання інвестиційних конфліктів.</p>

8	<p>Міжнародний поділ праці та транснаціональне кооперування Форми міжнародного поділу праці. Трансфертні ціни. Транснаціональні корпорації. Основна література: 1, 2, 3 Додаткова література: 2, 5, 8, 9 Завдання на СРС: Масштаби діяльності ТНК. Процеси амальгамації та аквізиції в міжнародному бізнесі. Поняття інтернаціоналізації економіки. Сучасна міжнародна спеціалізація промислово-розвинутих країн. Форми міжнародної кооперації. Принцип роботи “конкуренція-співпраця” між країнами та великими підприємствами.</p>
9	<p>Позичковий капітал і міжнародне кредитування Міжнародний кредит. Портфельні інвестиції. Зовнішній борг країни. Основна література: 2, 3, 6 Додаткова література: 4, 6, 8, 12 Завдання на СРС: Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва в Україні. Кредитування. Ринок депозитів. Ставки.</p>
10	<p>Міжнародна трудова міграція Теорії міжнародної трудової міграції. Причини та наслідки міграції. Міграція інтелектуального потенціалу. Основна література: 2, 3, 5, 6 Додаткова література: 1, 6, 9, 12 Завдання на СРС: Основні міжнародні центри залучення робочої сили та їх особливості. Світовий ринок праці. Міжнародні центри групування емігрантів. Міжнародна організація праці.</p>
11	<p>Теорії впливу науково-технічних нововведень на міжнародну торгівлю Зміст і характер технологічних знань, їх застосування у світовій економіці. Теорії впливу науково-технічних нововведень на конкурентоспроможність економіки держави та на міжнародну торгівлю. Розробка та реалізація міжнародних цільових комплексних програм. Основна література: 2, 3, 4, 6 Додаткова література: 2, 7, 8, 12 Завдання на СРС: Теорія технологічного розриву М. Познера. Теорія міжнародного життєвого циклу продукту Р. Вернона.</p>
12	<p>Форми міжнародної передачі знань і технологій Міжнародна торгівля ліцензіями. Міжнародний інжиніринг. Управлінське консультування. Економічна оцінка міжнародної передачі технологій. Основна література: 2, 3, 4, 6 Додаткова література: 2, 7, 8, 10 Завдання на СРС: Міжнародні виставки і салони. Всесвітня організація інтелектуальної власності.</p>
13	<p>Міжнародний обмін інженерно-технічними послугами Умови міжнародних угод про надання інженерно-технічних послуг. Особливості здійснення лізингових операцій. Організація міжнародного обміну інженерно-технічними послугами. Основна література: 2, 4, 5, 6 Додаткова література: 1, 2, 7, 8, 12 Завдання на СРС: Міжнародна передача технологій: місце у сучасних міжнародних економічних операціях. Нові технології та їх інкубатори на міжнародному ринку технологій.</p>
14	<p>Становлення міжнародних валютних відносин. Міжнародні фінансові ринки Сутність і еволюція міжнародних валютних відносин. Розвиток регіональних валютних систем. Європейська валютна система. Міжнародний валютний та кредитний ринок. Міжнародний фондовий ринок. Міжнародний ринок фінансових деривативів. Основна література: 2, 3, 4 Додаткова література: 2, 6, 8, 9, 12 Завдання на СРС: Еволюція світової валютної системи. Міжнародні фінансові організації. Валютні кліринги в світовій валютній системі.</p>
15	<p>Валютний курс: теорія і політика Конвертованість національних валют. Валютна політика. Еластичність попиту і пропозиції на іноземну валюту. Основна література: 2, 3 Додаткова література: 2, 7, 9, 10 Завдання на СРС: Формування валютного курсу. Інтервенція як інструмент валютної політики. СДР або спеціальні права запозичення. Міжнародні фінансові організації.</p>
16	<p>Платіжний баланс Принципи побудови, структура, аналіз і регулювання платіжного балансу. Основна література: 2, 3, 4, 6 Додаткова література: 2, 5, 7, 8, 9 Завдання на СРС: Система національних рахунків. Надлишок та дефіцит платіжного балансу. Порівняння платіжного балансу України з балансами інших країн світу.</p>

17	<p>Глобалізація як складова світових інтеграційних процесів у світовій економіці Передумови виникнення глобалізаційних процесів у світовій економіці. Механізм функціонування глобалізаційних явищ, їх наслідки та перспективи. Основна література: 2, 3, 4 Додаткова література: 2, 7, 8, 9, 10, 12 Завдання на СРС: Міжнародні організації. Процеси глобалізації та регіоналізації у міжнародній економіці. Інтеграційні процеси в Африці та Азії. Нерівномірність економічного розвитку країн і регіонів. Конфронтація євро/долар та її наслідки.</p>
18	<p>Україна та світова економіка Місце української економіки в міжнародному поділі праці. Україна і європейське співтовариство. Україна і СОТ. Шляхи підвищення впливу України на міжнародні економічні відносини. Основна література: 2, 3, 6 Додаткова література: 2, 4, 7, 8, 12 Завдання на СРС: Участь України в міжнародних організаціях.</p>

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичні заняття з кредитного модулю “Міжнародна економіка” направлені на поглиблене засвоєння лекційного матеріалу, формування відповідних умінь та досвіду шляхом вирішення задач, аналіз процесів та особливостей розвитку міжнародної економіки.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Вступ до курсу. Закономірності розвитку та структура міжнародної економіки Основні вимоги до студентів в ході вивчення дисципліни "Міжнародна економіка", система оцінки успішності студентів, проведення календарного та семестрового контролю, виконання індивідуального завдання. Відкритість та стабільне зростання міжнародної економіки. Класифікації країн світу за рівнем розвитку економіки. Мета: ознайомити із основними завданнями курсу, формами проведення занять і методами контролю успішності. Сформулювати уявлення про предмет міжнародної економіки, його відмінності від інших дисциплін. Основна література: 2, 3, 6. Додаткова література: 4, 6, 8, 10 Завдання на СРС: Відкритість та стабільне зростання міжнародної економіки. Аналіз класифікації країн світу за різними організаціями. НІК та їх місце в міжнародній економіці. Міждержавні та наддержавні організації.</p>
2	<p>Модель збалансованої міжнародної торгівлі між двома країнами Ринкова кон'юнктура. Передумови міжнародної торгівлі. Світова ціна. Обсяги міжнародної торгівлі. Ефекти міжнародної торгівлі. Мета: надати розуміння моделі функціонування міжнародної торгівлі. Розрахувати економічні ефекти виробників країни-експортера та імпортера від міжнародної торгівлі. Основна література: 2, 3, 6. Додаткова література: 4, 6, 8, 10 Завдання на СРС: Вплив нецінових факторів на міжнародну торгівлю.</p>
3	<p>Модель міжнародної торгівлі між трьома і більше країнами з дисбалансами Ринкова кон'юнктура. Передумови міжнародної торгівлі. Світова ціна. Обсяги міжнародної торгівлі. Ефекти міжнародної торгівлі. Зміни економічних умов торгівлі при дії дестабілізуючих факторів. Мета: надати розуміння ефектів впливу на збалансовану міжнародну торгівлю дестабілізуючих факторів. Основна література: 2, 3, 6. Додаткова література: 4, 6, 8, 10 Завдання на СРС: Вплив нецінових факторів на міжнародну торгівлю.</p>
4	<p>Аналіз міжнародної торгівлі України Торговельний баланс та оборот. Залежність країни від міжнародної торгівлі. Відкритість національної економіки. Мета: проаналізувати тенденції розвитку міжнародної торгівлі України, оцінити основні фактори впливу. Основна література: 2, 3, 6. Додаткова література: 4, 6, 8, 10 Завдання на СРС: Індекс товарності.</p>
5	<p>Класичні та неокласичні теорії міжнародної торгівлі Теорія абсолютних переваг. Теорія порівняльних переваг. Інтервал умов торгівлі. Виграш від торгівлі. Теорія співвідношення факторів виробництва. Парадокс В. Леонтєва. Мета: надати порівняльну характеристику класичних і неокласичних теорій міжнародної торгівлі та показати можливості застосування цих теорій для пояснення сучасної міжнародної торгівлі. Основна література: 1, 2, 3, 6 Додаткова література: 5, 8, 11</p>

	<p>Завдання на СРС: Закон інтернаціональної вартості Дж. С. Мілля. Теорія розміру країни. Теорія конкурентних переваг М. Портера.</p>
6	<p>Тарифні методи регулювання імпорту Імпортне мито. Тарифна ескалація. Ефективне мито. <i>Мета:</i> сформувати систему знань про тарифні інструменти зовнішньоторговельної політики та дослідити економічні наслідки застосування тарифних обмежень імпорту. <i>Основна література:</i> 2, 3 <i>Додаткова література:</i> 4, 5, 10, 13 Завдання на СРС: Офшорний бізнес в міжнародній економіці.</p>
7	<p>Нетарифні методи регулювання імпорту Квотування, ліцензування імпорту. Антидемпінгові розслідування. Стандарти. <i>Мета:</i> сформувати систему знань про нетарифні інструменти зовнішньоторговельної політики та дослідити економічні наслідки застосування нетарифних обмежень імпорту. <i>Основна література:</i> 1, 2, 3 <i>Додаткова література:</i> 4, 5, 10, 13 Завдання на СРС: Політика “вузької зони переміщення” та її вплив на молоді галузі. Політика автаркії. Ембарго. Значення концепції Ф. Ліста про становлення “молодої галузі” для обґрунтування політики протекціонізму в країнах, що трансформуються.</p>
8	<p>Тарифні та нетарифні методи регулювання експорту Контрольна робота (частина 1). Експортне мито. <i>Мета:</i> сформувати систему знань про нетарифні інструменти зовнішньоторговельної політики та дослідити економічні наслідки застосування нетарифних обмежень експорту. <i>Основна література:</i> 1, 2, 3 <i>Додаткова література:</i> 4, 5, 10, 13 Завдання на СРС: Експортна квота. Субсидіювання експорту.</p>
9	<p>Міжнародний рух капіталу Форми міжнародного руху капіталу. Прямі іноземні інвестиції та економічний ефект від їх впровадження. Міжнародний кредит. Портфельні інвестиції. Зовнішній борг країни. <i>Мета:</i> надати уявлення про причини, форми та особливості міжнародної міграції капіталу. Виявити розбіжності між прямими та портфельними інвестиціями. <i>Основна література:</i> 2, 3, 6 <i>Додаткова література:</i> 4, 7, 8, 9, 12 Завдання на СРС: Прямі іноземні інвестиції та їх значення для країн з транзитивною економікою. Міжнародні центри з розв’язання інвестиційних конфліктів.</p>
10	<p>Міжнародний поділ праці та транснаціональне кооперування Масштаби діяльності ТНК. Процеси амальгамації та аквізиції в міжнародному бізнесі. Поняття інтернаціоналізації економіки. Сучасна міжнародна спеціалізація промислово-розвинутих країн. Показники МПП. <i>Мета:</i> надати уявлення про форми міжнародного поділу праці та оцінити феномен міжнародних корпорацій в сучасному світі. <i>Основна література:</i> 1, 2, 3 <i>Додаткова література:</i> 2, 5, 8, 9 Завдання на СРС: Масштаби діяльності ТНК. Процеси амальгамації та аквізиції в міжнародному бізнесі. Поняття інтернаціоналізації економіки. Сучасна міжнародна спеціалізація промислово-розвинутих країн. Форми міжнародної кооперації. Принцип роботи “конкуренція-співпраця” між країнами та великими підприємствами.</p>
11	<p>Міжнародна трудова міграція Причини, модель та соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Еміграція “інтелекту”. <i>Мета:</i> надати уявлення про причини та наслідки міграційних процесів між країнами. <i>Основна література:</i> 2, 3, 5, 6 <i>Додаткова література:</i> 1, 6, 9, 12 Завдання на СРС: Основні міжнародні центри залучення робочої сили та їх особливості. Світовий ринок праці. Міжнародні центри групування емігрантів. Міжнародна організація праці.</p>
12	<p>Форми міжнародної передачі знань і технологій Ціна та форми сплати за користування ліцензіями. <i>Мета:</i> надати знання основних форм і методів трансферу знань і технологій, і визначити основні аспекти їх економічної оцінки. <i>Основна література:</i> 2, 3, 4, 6 <i>Додаткова література:</i> 2, 7, 8, 10 Завдання на СРС: Міжнародні виставки і салони. Всесвітня організація інтелектуальної власності.</p>

13	<p>Міжнародний обмін інженерно-технічними послугами</p> <p>Основні умови міжнародних угод про надання інженерно-технічних послуг. Валоризація наукових досліджень.</p> <p><i>Мета:</i> ознайомити із основними умовами міжнародних угод про надання інженерно-технічних послуг, особливостями здійснення лізингових операцій, організацією міжнародного обміну інженерно-технічними послугами.</p> <p><i>Основна література:</i> 2, 4, 5, 6</p> <p><i>Додаткова література:</i> 1, 2, 7, 8, 12</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Міжнародна передача технологій: місце у сучасних міжнародних економічних операціях. Нові технології та їх інкубатори на міжнародному ринку технологій.</p>
14	<p>Платіжний баланс країни</p> <p>Принципи побудови та структура платіжного балансу. Аналіз і регулювання платіжного балансу.</p> <p><i>Мета:</i> сформувати систему знань щодо структури платіжного балансу; проаналізувати ефективність застосування різних методів досягнення рівноваги платіжного балансу.</p> <p><i>Основна література:</i> 2, 3, 4, 6</p> <p><i>Додаткова література:</i> 2, 5, 7, 8, 9</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Система національних рахунків. Надлишок та дефіцит платіжного балансу. Порівняння платіжного балансу України з балансами інших країн світу.</p>
15	<p>Становлення міжнародних валютних відносин.</p> <p>Контрольна робота (частина 2).</p> <p>Європейська валютна система. Еволюція світової валютної системи.</p> <p><i>Мета:</i> ознайомити з видами валютного курсу; сформувати уявлення про фактори, що впливають на номінальний валютний курс.</p> <p><i>Основна література:</i> 2, 3, 4</p> <p><i>Додаткова література:</i> 2, 6, 8, 9, 12</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Еволюція світової валютної системи. Міжнародні фінансові організації. Валютні кліринги в світовій валютній системі.</p>
16	<p>Валютний курс: теорія і політика</p> <p>Теорії валютної політики та валютного курсу. Вплив валютного курсу на міжнародну торгівлю. Конвертованість національних валют.</p> <p><i>Мета:</i> надати розуміння валютної політики, управління валютним курсом та відповідних макроекономічних ефектів.</p> <p><i>Основна література:</i> 2, 3</p> <p><i>Додаткова література:</i> 2, 7, 9, 10</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Формування валютного курсу. Інтервенція як інструмент валютної політики. СДР або спеціальні права запозичення. Міжнародні фінансові організації.</p>
17	<p>Конкурентоспроможність національної економіки</p> <p>Тенденції розвитку міжнародної конкуренції. Теоретичні основи оцінки та аналізу конкурентоспроможності національної економіки.</p> <p><i>Мета:</i> сформувати систему знань про розвиток та оцінку конкурентоспроможності національних економік.</p> <p><i>Основна література:</i> 2, 3, 4</p> <p><i>Додаткова література:</i> 2, 7, 8, 9, 10, 12</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Міжнародні організації. Процеси глобалізації та регіоналізації у міжнародній економіці. Інтеграційні процеси в Африці та Азії. Нерівномірність економічного розвитку країн і регіонів. Конфронтація євро/долар та її наслідки.</p>
18	<p>Міжнародні економічні організації</p> <p>Класифікація міжнародних організацій. Характерні риси світових, континентальних і регіональних інтеграційних об'єднань. Участь України в міжнародних організаціях.</p> <p><i>Мета:</i> сформувати у студентів систему знань про передумови, цілі та етапи економічної інтеграції.</p> <p><i>Основна література:</i> 2, 3, 6</p> <p><i>Додаткова література:</i> 2, 4, 7, 8, 12</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Участь України в міжнародних організаціях.</p>

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студентів полягає у створенні індивідуальних опорних конспектів, виконанні вправ змістово-пошукового плану, підготовці та виконанні індивідуальних та колективних завдань.

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС Для груп УМ	Кількість годин СРС

			Для груп УС, УЕ, УП
1	Відкритість та стабільне зростання міжнародної економіки. Аналіз класифікації країн світу за різними організаціями. НІК та їх місце в міжнародній економіці. Міждержавні та наддержавні організації.	1	2
2	Закон інтернаціональної вартості Дж. С. Мілля.	1	2
3	Теорія розміру країни. Теорія конкурентних переваг М. Портера.	1	2
4	Офшорний бізнес в міжнародній економіці.	1	2
5	Політика “вузької зони переміщення” та її вплив на молоді галузі. Політика автаркії. Ембарго. Значення концепції Ф. Ліста про становлення “молодої галузі” для обґрунтування політики протекціонізму в країнах, що трансформуються.	1	2
6	Електронна комерція в умовах глобалізації. Базові умови поставки (INCOTERMS). Класифікація міжнародних економічних операцій.	1	2
7	Прямі іноземні інвестиції та їх значення для країн з транзитивною економікою. Міжнародні центри з розв’язання інвестиційних конфліктів.	1	2
8	Масштаби діяльності ТНК. Процеси амальгамації та аквізиції в міжнародному бізнесі. Поняття інтернаціоналізації економіки. Сучасна міжнародна спеціалізація промислово-розвинутих країн. Форми міжнародної кооперації. Принцип роботи “конкуренція-співпраця” між країнами та великими підприємствами.	1	2
9	Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва в Україні. Кредитування. Ринок депозитів. Ставки.	1	1
10	Основні міжнародні центри залучення робочої сили та їх особливості. Світовий ринок праці. Міжнародні центри групування емігрантів. Міжнародна організація праці.	1	1
11	МКР з тем 1 – 2 (частина 1)	1	1
12	Теорія технологічного розриву М. Познера. Теорія міжнародного життєвого циклу продукту Р. Вернона.	1	3
13	Міжнародні виставки і салони. Всесвітня організація інтелектуальної власності.	2	3
14	Міжнародна передача технологій: місце у сучасних міжнародних економічних операціях. Нові технології та їх інкубатори на міжнародному ринку технологій.	2	2
15	Еволюція світової валютної системи. Міжнародні фінансові організації. Валютні кліринги в світовій валютній системі.	2	2
16	Формування валютного курсу. Інтервенція як інструмент валютної політики. СДР або спеціальні права запозичення. Міжнародні фінансові організації.	2	2
17	Система національних рахунків. Надлишок та дефіцит платіжного балансу. Порівняння платіжного балансу України з балансами інших країн світу.	2	2
18	Міжнародні організації. Процеси глобалізації та регіоналізації у міжнародній економіці. Інтеграційні процеси в Африці та Азії. Нерівномірність економічного розвитку країн і регіонів. Конфронтація євро/долар та її наслідки.	2	2
19	Участь України в міжнародних організаціях.		2
20	МКР з тем 3 – 5 (частина 2)	1	1
21	Реферат	10	10
22	Підготовка до екзамену	30	30
Всього, год.		66	78

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Вивчення кредитного модуля „Міжнародна економіка” передбачає виконання студентами реферату. Мета реферату – поглиблення, закріплення і узагальнення теоретичних знань, практичних навичок, які одержані студентами під час навчання, та їх застосування при вирішенні конкретних фахових завдань, поглиблення вмінь стосовно пошуку ефективних рішень при здійсненні підприємством міжнародної діяльності, підготовка фахівців до самостійної практичної роботи.

Основними завданнями реферату є: вивчення, поглиблення та узагальнення інформації з наукових праць вітчизняних та зарубіжних економістів, статистичних матеріалів, законодавчих актів і програмних міжнародних документів; проведення діагностики економічної ситуації у країнах із застосуванням інструментарію, запропонованого у методичних вказівках; розробка та оцінка альтернативних підходів до вирішення проблем, які є об'єктом дослідження.

Тематика рефератів відображає дослідження міжнародних економічних відносин України та трьох конкретних країн світу (напр.: „Дослідження міжнародних економічних відносин України та Росії, Франції, Японії“). Вимоги до вибору країн та написання реферату наведені в методичних вказівках до кредитного модуля „Міжнародна економіка“.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Регулярне відвідування занять, як лекцій, так і практичних; активність на заняттях, підготовка коротких доповідей чи текстів (до 7хв.), відключення телефонів, використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача чи в інтернеті тощо; застосування заохочувальних та штрафних балів та інші вимоги, що не суперечать законодавству України та нормативним документам Університету.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента з кредитного модуля розраховується зі 100 балів, з них 60 балів складає стартова шкала. Стартовий рейтинг (протягом семестру) складається з балів, що студент отримує за: роботу на практичних заняттях – 18 (9 – для груп УМ) занять; виконання і захист реферату.

Критерії нарахування балів:

1. Робота на практичних заняттях: активна творча робота – 2 (4 – для груп УМ) бали; плідна робота – 1 (2 – для груп УМ) бал; відсутність на занятті без поважних причин – штрафний –1 бал. За активну роботу протягом семестру студент може отримати додаткові 2 бали до загальної кількості балів.
2. Виконання реферату: творча робота – 20-19 балів; роботу виконано з незначними недоліками – 18-14 балів; роботу виконано з певними помилками – 11-10 балів; роботу не зараховано (завдання не виконане або є грубі помилки) – 0 балів.

Умовою першої атестації є отримання не менше 8 балів. Умовою другої атестації – отримання не менше 22 балів та зарахування реферату. Умовою допуску до екзамену є зарахування всіх практичних робіт, реферату та стартовий рейтинг не менше 26 балів.

На екзамені студенти виконують письмову контрольну роботу. Кожне завдання містить два теоретичних запитання (завдання) і одне практичне. Кожне запитання (завдання) оцінюється у 16 балів за такими критеріями:

- «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – 16-15 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними неточностями) – 14-12 балів;
- «задовільно», неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 11-10 балів;
- «незадовільно», відповідь не відповідає умовам до «задовільно» – 0 балів.

Сума стартових балів та балів за екзаменаційну контрольну роботу переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Бали: практичні заняття + реферат + + екзаменаційна контрольна робота	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

ДОДАТОК 1

до РПКМ з кредитного модулю "Міжнародна економіка"

Приклад завдань на МКР №1 (теми 1, 2). Охарактеризуйте квотування та ліцензування як захисні інструменти ринку. Прямі іноземні інвестиції та економічний ефект від їх впровадження.

Задача: Зовнішня торгівля України характеризується такими даними (млн. дол. США):

Показник	2001 р.		2019 р.	
	ЄС	Світ	ЄС	Світ
Експорт	5503,0	15195,5	28120,6	78695,7
Імпорт	6979,6	12959,3	34646,7	92003,3

Розрахуйте та оцініть динаміку таких показників: торговий баланс щодо країн ЄС та загальний; торговий оборот щодо країн ЄС та загальний; роль зовнішньої торгівлі для експорто- та імпортоорієнтованих галузей України з країнами ЄС; зовнішню та внутрішню відкритість економіки України (при ВВП у 2001 р. – 30 млрд. дол. США, у 2019 р. – 180 млрд. дол. США).

Приклад завдань на МКР №2 (теми 3-5). Охарактеризуйте етапи розробки міжнародних цільових комплексних програм. Розкрийте принципи побудови платіжного балансу країни.

Задача: Середньорічний обсяг виробництва нафтопереробного обладнання підприємством, що планує придбати ліцензію, складає 27,8 тис. агрегатів, середня ціна одиниці обладнання на ринку становить 72 тис. дол. США, собівартість обладнання складає 77% від ринкової ціни. В результаті використання ліцензії планується зниження собівартості до 62%. Ліцензійну угоду сторони планують укласти терміном на 3 роки, причому частка ліцензіара у додатковому прибутку підприємства-ліцензіата складатиме 21%. Розрахуйте: ціну ліцензії у вигляді паушального платежу; ціну ліцензії у вигляді участі у прибутках в розмірі 2,3% з помісячною виплатою.

ДОДАТОК 2

до РПКМ з кредитного модулю "Міжнародна економіка"

Оберіть три країни для аналізу міжнародних економічних відносин з Україною. *Вимоги до вибору країн:* перша – країна, яка має спільний кордон з Україною по суші чи морю (Польща, Білорусія, Росія, Грузія, Туреччина, Болгарія, Румунія, Молдова, Угорщина, Словаччина), друга – член Європейського Союзу, третя – будь-яка інша країна світу (напр., США, Китай, Японія, Іран, Лівія, Венесуела, Бразилія тощо). Відповідно до обраних країн формується назва курсової роботи (напр., "Аналіз міжнародних економічних відносин України, Росії, Німеччини та Японії"). У подальшому студент підставляє назви обраних ним країн та відповідний актуальний період часу для здійснення аналізу міжнародних економічних відносин.

Охарактеризуйте основні показники обраних країн: географічне розміщення, територія, столиця, адміністративно-територіальний та політичний устрій, кількість населення, густина населення (відношення кількості населення до площі території), сусідні країни, наявність прикордонних водних ресурсів, входження до світових інтеграційних угруповань.

1. Міжнародна торгівля. Визначте базові показники міжнародної торгівлі України в цілому та безпосередньо з обраними країнами протягом останніх 3 – 5 років. Проаналізуйте товарну спеціалізацію України в зовнішній торгівлі. Визначте у структурі зовнішньої торгівлі в цілому п'ять найбільших за часткою груп товарів, які: Україна імпортує; Україна експортує. Розрахуйте коефіцієнти внутрішньогалузевої міжнародної спеціалізації України (K^{TC}) для визначених груп товарів. Зробіть висновки стосовно отриманих результатів: визначте які передумови та фактори впливають на визначені структури експорту та імпорту України. Оцініть їх динаміку протягом 3 – 5 років, зробіть власні прогнози.

2. Міжнародна міграція робочої сили. Проаналізуйте процеси трудової міграції між Україною та країнами світу. З метою визначення передумов та факторів, що впливають на міжнародні міграційні процеси проведіть їх порівняльний аналіз для України та обраних країн світу. Виходячи з отриманих результатів, зробіть висновки стосовно потенційних напрямів міграції робочої сили з України та в Україну відносно обраних країн. Проаналізуйте тенденції трудової міграції між Україною та обраними країнами за останні 3 – 5 років. Зробіть висновки щодо отриманих результатів.

3. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Проаналізуйте рух позичкового капіталу між Україною та країнами світу. З метою визначення потенційних напрямів міжнародного руху позичкового капіталу проведіть порівняльний аналіз за відповідними показниками в Україні та країнах світу. Зробіть висновки стосовно імовірних напрямів міграції позичкового капіталу з України та в Україну відносно обраних країн. Проаналізуйте динаміку та тенденцію зміни зовнішнього та загального державного боргу України за останні 3 – 5 років. Дані представте у вигляді стовпчикової гістограми. Проаналізуйте причини й джерела утворення зовнішнього державного боргу України та шляхи його погашення.

Проаналізуйте тенденції інвестиційних процесів між Україною та країнами світу. З метою оцінки стану та тенденцій інвестиційної привабливості України проаналізуйте основні показники, що характеризують інвестиційний клімат в державі. Оцініть динаміку зміни інвестиційного клімату в Україні, зробіть відповідні висновки та прогнози. Проаналізуйте динаміку та структуру інвестицій (за видами; галузями економіки; країнами-інвесторами) в Україну та з України протягом 3 - 5 років.

4. Міжнародне науково-технічне співробітництво та економічна інтеграція.

Оцініть стан та перспективи міжнародного науково-технічного співробітництва для України. Проаналізуйте (за визначеними Вами показниками) стан науково-технічного співробітництва між Україною та обраними країнами. Наведіть конкретні приклади міжнародного науково-технічного співробітництва та проаналізуйте їх ефективність (у разі недоступності або відсутності такої інформації наведіть відомі Вам приклади співробітництва з іншими країнами світу). Визначте 5 галузей економіки, які є пріоритетними / найвагомішими для України та відповідних трьох країн. Пріоритетність галузей економіки, як правило, визначається у нормативній базі країни (спеціальних законах, концепціях, стратегіях та програмах розвитку: Закон України „Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”, Закон України „Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” тощо). Визначте та обґрунтуйте можливі напрями й перспективи науково-технічного співробітництва між Україною та обраними країнами на 5 – 10 років.

Оцініть потенціал міжнародної економічної інтеграції України. Проаналізуйте можливі сфери (окремі галузі, підгалузі, підприємства національної економіки) економічної інтеграції України з обраними країнами. Визначте форми економічної інтеграції, які були б найбільш вигідними для України. Обґрунтуйте їх економічну доцільність та ефективність.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: *д.е.н., професор, Войтко Сергій Васильович, д.е.н., професор, Герасимчук Василь Гнатович, к.е.н., ст. викладач Редько К.Ю.*

Ухвалено: кафедрою міжнародної економіки (протокол № 11 від 26.05.2021р.)

Погоджено: Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 10 від 15.06.2021р.)